

**Kritériá pre hodnotenie žiadostí v rámci programu Domáce a rodovo podmienené násilie
Kód výzvy – DGV02**

ČASŤ I - Kritériá administratívnej zhody

Por. číslo	Kontrolná otázka	Áno	Nie
1.	Bola žiadosť o projekt doručená SP v stanovenom termíne v zalepenej obálke/ balíku?		
2.	Obsahuje žiadosť v elektronickej aj v papierovej verzii formulár žiadosti?		
3.	Bola žiadosť o projekt doručená ako 1 originál a 2 kópie?		
4.	Bol použitý štandardný formát formulára žiadosti o projekt a neboli urobené žiadne modifikácie v chránených poliach formulára?		
5.	Je formulár žiadosti o projekt náležite podpísaný zodpovedným/i štatutárnym/i zástupcom/zástupcami organizácie uvedeným/i v príslušnom registri a označený dátumom?		
6.	Sú k formuláru žiadosti o projekt priložené všetky povinné prílohy a boli predložené v súlade s predpísanými predlohami?		

Žiadosť o projekt, ktorá pri hodnotení dosiahne v ktoromkoľvek z bodov 1 až 5 tejto časti **“Nie”**, bude vyradená z ďalšieho hodnotenia. Ak žiadateľ nepredloží niektorú z povinných príloh alebo nepredloží túto prílohu podľa predpísanej predlohy, bude mu v zmysle výzvy poskytnutá lehota na doplnenie dokumentácie.

ČASŤ II - Kritériá oprávnenosti žiadosti/žiadateľa

Por. číslo	Kontrolná otázka	Áno	Nie
1.	Je žiadateľ oprávneným žiadateľom?		
2.	Definoval žiadateľ aspoň jeden a najviac tri výsledky projektu ku každému výstupu projektu?		
3.	Definoval žiadateľ ku každému výsledku projektu aspoň jeden merateľný indikátor?		
4.	Spĺňa projekt špecifické požiadavky výzvy stanovené cieľom, výstupom a parametrami projektu, vrátane požiadavky naplňať minimálne Európske štandardy v oblasti rodovo podmieneného a domáceho násillia ako sú definované vo výzve ¹ ?		
5.	Bol dodržaný maximálny aj minimálny limit požadovaného projektového grantu?		
6.	Je požadovaná miera spolufinancovania projektu v súlade s výzvou a so schémou štátnej pomoci?		

¹ Návrh projektu a navrhované aktivity sú v súlade so štandardami a odporúčaniami Rady Európy, ako aj s Istanbulským dohovorom.

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

Žiadosť o projekt, ktorá pri hodnotení dosiahne v ktoromkoľvek z bodov 1 až 5 tejto časti **“Nie”**, bude vyradená z ďalšieho hodnotenia. Pri posudzovaní bodu 6 sa postupuje v súlade s Príručkou pre žiadateľa.

ČASŤ III – Odborné kritériá

Opatrenie 4 – výstup projektu 0401 Podpora existujúcich poradenských centier pre ženy ohrozené násilím a ženy obeť násilia a ich detí²

P. č.	Názov	Opis	0	2	4	6	10	Váha *
1.	Počet prípadov, v ktorých bude poskytnuté poradenstvo ženám obeť násilia na ženách ročne	Definovanie jedného prípadu zaradeného do databázy organizácie: - prijatá klientka a založená karta - minimálne 3 hod poradskej činnosti v aspoň dvoch oblastiach špecializovaného poradenstva v poskytovaného zmysle minimálnych štandardov RE - vybavenie prípadu v zmysle želania klientky a vyplnený hodnotiaci formulár, indikujúci spokojnosť klientky s poskytnutím poradenských služieb - alternatívne odstúpenie prípadu inej relevantnej inštitúcii a evidovaný záznam o odstúpení	<105	>=150; <220	>=220; <300	>=300; <375	>=375	3
2.	Náklady na poskytované poradenské služby pre ženy ohrozené násilím a obeť násilia a ich deti v súlade s Európskymi štandardmi ročne	Vypočíta sa ako podiel výšky nákladov na poradenské služby pre ženy ohrozené násilím a obeť násilia a ich deti v rámci rozpočtu projektu (v EUR) a počtu rokov poskytovania týchto služieb počas implementácie projektu a počtu poskytovateľov sociálnych služieb	55 001 a viac	50 001 - 55 000	45 001 - 50 000	40 001 - 45 000	40 000 a menej	2

² Pre žiadosti o projekt uchádzajúce sa o grant v rámci oboch výstupov projektu počas hodnotenia sa berú do úvahy len partneri zapojení do relevantnej časti projektu.

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

3.	Náklady na poskytované poradenské služby na osobu a na hodinu pre obeť rodovo podmieneného násillia v súlade s Európskymi štandardami	Vypočíta sa ako podiel výšky nákladov na poradenské služby pre ženy ohrozené násillím a obeť násillia a ich deti v rámci rozpočtu projektu (v EUR) a priemerný počet hodín poskytovania služieb na 1 prípad (1 žena ohrozená násillím alebo obeť násillia a jej deti)	> 35 € na hodinu	> 30 € na hodinu; =< 35 € na hodinu	> 25 € na hodinu; =< 30 € na hodinu	> 20 € na hodinu; =< 25 € na hodinu	< = 20 € na hodinu	2
4.	Podiel prevádzkových nákladov na celkové náklady projektu	Vypočíta sa ako podiel výšky požadovaného finančného grantu (v EUR) a výšky prevádzkových nákladov	> 20%	>16%; =< 20%	>13 %; =< 16%	>9%; =< 13%	< =9%	1
5.	Podiel nákladov na poskytované poradenské služby na celkové náklady projektu	Vypočíta sa ako podiel výšky požadovaného finančného grantu (v EUR) a výšky nákladov na poskytované poradenské služby	< 65 %			>=65%; <75%	=> 75%	3
6.	Podiel investičných nákladov na celkové náklady projektu	Vypočíta sa ako podiel výšky požadovaného finančného grantu (v EUR) a výšky nákladov na menšie stavebné práce	> 20%	>15%; =< 20%	>10 %; =< 15%	>0%; =< 10%	0%	2
7.	Počet partnerských dohôd uzatvorených s Nórskeým partnerom	Počet partnerov z Nórska, s ktorými bude uzavretá partnerská dohoda.	0				1 a viac	2
8.	Udržateľnosť projektu	Je potrebné posúdiť udržateľnosť projektu počas obdobia najmenej piatich rokov od skončenia projektu.	neudržateľný	rizikový			udržateľný	3
9.	Finančná stabilita žiadateľa a partnerov	Vyplní sa v zmysle hárku Likvidita v rámci žiadosti o projekt	nestabilné subjekty	neurčitá stabilita prijímateľa	stabilný prijímateľ, nestabilní partneri	stabilný prijímateľ, partneri s neurčitou stabilitou	stabilné subjekty	2

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

10.	Hodnotenie efektívnosti rozpočtu	Hodnotiteľ zhodnotí jednotlivé položky rozpočtu, najmä významné položky (nad 5 000 EUR), pričom posudzuje, či položky sú nákladovo efektívne a či sú absolútne nevyhnutné k dosiahnutiu cieľa, výstupov a výsledkov projektu.	významné položky sú výrazne nadhodnotené alebo zbytočné	významné položky sú mierne nadhodnotené alebo zbytočné	rozpočet obsahuje menej významné položky, ktoré sú nadhodnotené	rozpočet obsahuje menej významné položky, ktoré sú zbytočné	rozpočet je efektívny	2
11.	Skúsenosti/prax (počet rokov) v poskytovaní sociálnych služieb	Je potrebné uviesť, ako dlho (počet rokov) žiadateľ alebo projektový partner – poskytovatelia sociálnych služieb poskytujú sociálne služby	<1	1 - 2	3	4 - 6	>=7	1
12.	Miera potenciálu žiadateľa alebo projektového partnera – poskytovateľov sociálnych služieb, naplňať minimálne Európske štandardy	Podľa Monitoringu sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti z hľadiska Európskych štandardov, Inštitút pre výskum práce a rodiny, Mgr. Barbora Holubová, Mgr. Jarmila Filadelfiová, PhD. 2012 Príloha č. 6b	<65%		>=65%	>=75%	>=90%	3
13.	Poskytovanie primeraných služieb určených zraniteľným skupinám	Počet rôznych skupín žien so špecifickými potrebami (napr. rómska, maďarská, rusínska a iné menšiny, ženy s mentálnym a fyzickým postihnutím a pod.), ktorým sú poskytované primerané služby. Je potrebné zväziť relevantnosť služieb: služby pre rómske menšiny sú dôležitejšie v regiónoch s vysokou hustotou osídlenia Rómov, pre maďarskú menšinu na južnom Slovensku...			1	2	3 a viac	3

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

14.	Vyhľadávacie činnosti (služby)	Vyhľadávacie činnosti (outreach) by sa mali podniknúť pre skupiny, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením alebo majú ťažkosti s prístupom k takýmto službám, ako ak pre menšiny a materiály by mali byť produkované vo formáte umožňujúcom dosiahnutie týchto skupín. Ťažko dostupné a vysoko rizikové skupiny žien najmä v oblastiach s vysokou koncentráciou marginalizovaných Rómskych komunití, ženy žijúce v odľahlých vidieckych sídlach, ženy vo väzeniach a psychiatrických zariadeniach, migrantky, ženy pracujúce v sex biznise a pod.	nie			áno		2
15.	Dostupnosť miestnosti pre deti a pracovníčky pre prácu s deťmi	Poskytovatelia služieb pre ženy ohrozené násilím alebo obeť násilia by mali zohľadňovať potreby detí klientiek	-		Aspoň 1 pracovníčka pre prácu s deťmi k dispozícii	Aspoň 1 pracovníčka pre prácu s deťmi a miestnosť pre deti k dispozícii		2
16.	Poskytovanie primeraných služieb určených detským svedkom	V ženskom dome sa odporúča zamestnávať aspoň dve pracovníčky na prácu s deťmi, aby: <ul style="list-style-type: none"> • mohli plniť všetky vyššie uvedené úlohy profesionálne a v prospech dieťaťa • sa podporovala výmena skúsenosti • bola zabezpečená starostlivosť v prípade práceneschopnosti alebo neprítomnosti jednej 	0	Aspoň 2 pracovníčky na prácu s deťmi, aby mohli plniť úlohy ZS	2 a viac pracovníčok na prácu s deťmi, aby mohli plniť úlohy ZS a SP	2 a viac pracovníčok na prácu s deťmi, aby mohli plniť úlohy ZS, SP a PSK	2 a viac pracovníčok na prácu s deťmi, aby mohli plniť úlohy ZS, SP, PSK a minimálne jednu z ďalších	2

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

		z nich. ZS – základné služby intervencie / individuálna práca s deťmi SP – skupinová práca PSK – podpora počas súdnych konaní ďalšie podľa prílohy č. 6a						
17.	Práca s páchatelom	Práca s páchatelom prepojená s určitou medzinárodnou osvedčenou praxou / programami pre páchatelov	nie			áno		2
18.	Zapojenie dobrovoľníčok/-kov a stážistky/-ov do implementácie opatrení	Existujú rôzne druhy dobrovoľníckej práce: • Dobrovoľníčky, ktoré sa plne podieľajú na každodenných aktivitách ženského domu (porady, poradenstvo, supervízia ...) • Stážistky, ktoré absolvujú v ženskom dome prax. Ich účasť na aktivitách je dočasná a obmedzená na oblasť ich štúdia. • Stážistky z iných ženských domov; ich účasť na aktivitách má odborný charakter a zvyčajne je dlhodobá. • Sympatizantky a kamarátky, ktoré ženský dom podporujú darmi a pomocou pre špecifických aktivitách, ako sú aktivity v oblasti fundraisingu, kampane, atď.	nie			áno		1
19.	Zapojenie projektových partnerov z verejného sektora; v prípade žadateľov z verejného sektora –	Napr. Centrá právnej pomoci, Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny; gynekológia, miestne a regionálne orgány a pod. Či vystupuje v projekte partner z verejného sektora (alebo mimovládna organizácia v prípade	nie			áno		2

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

	zapojenie partnerov z mimovládnych organizácií	žiadateľov z verejného sektora), ktorý uzavrie partnerskú dohodu						
20.	Počet všetkých projektových partnerov	Počet partnerov, ktorí uzavrú partnerskú dohodu	4	5	6 a viac			1
21.	Prispieva projekt pozitívne k minimálne jednej z prierezových priorít?	Prierezové priority sú dobré spravovanie, hľadisko životného prostredia, ekonomická udržateľnosť, sociálna udržateľnosť, rodová rovnosť a dobrovoľníctvo.	nie		áno			1

* Váha	1	menej dôležité
	2	dôležité
	3	klúčové
Maximálny počet bodov		372

Opatrenie 4 – výstup projektu 0402 Uskutočnenie mediálnych kampaní²

P. č.	Názov	Opis	0	2	4	6	10
1.	Príspevok k výstupu projektu 0401	Prispieva projekt aj výstupu projektu 0401? Ak áno, aký je počet dosiahnutých bodov v rámci hodnotenia danej časti?	nie ak áno, 0 - 100	101 - 200	201 - 270	271 - 330	Viac ako 330
2.	Oblasti zahrnuté v projekte	Zameriava sa projekt na všetky nasledujúce oblasti: prevencia proti rodovo podmienenému násiliu – násiliu páchanému na ženách, scitlivovacie kampane pre relevantných odborníkov a/alebo novinárov týkajúce sa rodovo podmieneného násillia – násillia páchaného na ženách ³ ?	prevencia	Prevencia a 1 z ďalších oblastí	Všetky 3 oblasti		
3.	Počiatočný stav v mieste/regióne, v ktorom sa bude projekt realizovať, z hľadiska oblasti rodovo podmieneného násillia – násillia páchaného na ženách – riešenie	Obsahuje žiadosť o projekt informácie o počiatočnom stave v príslušnom regióne, mieste (kde sa práve teraz nachádzajú čo sa týka riešenia problematika rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách), aké sú ich priority a cieľové skupiny, čo chcú dosiahnuť v porovnaní s	nie	Kľúčové informácie chýbajú		Menej podstatné informácie chýbajú	Celkom, úplne

³ Špeciálne vzdelávanie, výcvik poradenských pracovníkov a odborníkov v oblasti rodovo podmieneného násillia, mieste a regionálne analýzy, štúdie a výskumy môžu byť oprávnené len pod dohľadom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Inštitútu pre výskum práce a rodiny s ohľadom na preddefinovaný projekt Koordinačno-metodického centra. Na tieto aktivity sa vyžaduje súhlasné stanovisko Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

	problematiky, povedomie verejnosti o problematike	počiatočným stavom prostredníctvom kampane a iných aktivít.					
4.	Zvýšenie povedomia verejnosti o problematike rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách – na základe výsledkov ankety/prieskumu	Aké je očakávané zvýšenie povedomia verejnosti o problematike rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách, ktoré má byť dosiahnuté realizáciou kampane/projektu v cieľových regiónoch/miestach?	Menej ako o 10 %	o 10 – 20 %	o 21 – 32 %	o 33 – 50%	Viac ako o 50 %
5.	Atraktivita kampane pre cieľové skupiny	Sú kampane a ich aktivity atraktívne pre cieľové skupiny?	nie	Čiastočne atraktívne; atraktívne len pre niektoré cieľové skupiny		atraktívne	
6.	Počet relevantných miestnych a regionálnych inštitúcií zodpovedných za problematiku rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách v cieľovom regióne/lokalite zapojených do projektu.	Spočítajte miestne a regionálne inštitúcie zodpovedné za problematiku rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách v cieľovom regióne/lokalite, ktoré budú zapojené do projektu ako projektový partner.	žiadny	1			aspoň 1 zo všetkých regiónov/miest, ktorých sa to týka

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

7.	Úroveň územných jednotiek, v ktorých bude kampaň realizovaná	Bude kampaň realizovaná v obciach s počtom obyvateľov menej ako 1 000?	nie			áno	
8.	Počet partnerov projektu z Nórska ² zapojených do realizácie kampane	Počet partnerov z Nórska, s ktorými bude uzavretá partnerská dohoda za účelom zapojenia sa do kampane.	0			1 a viac	
9.	Udržateľnosť projektu	Je potrebné posúdiť udržateľnosť projektu počas obdobia najmenej piatich rokov od skončenia projektu.	neudržateľný	rizikový			udržateľný
10.	Finančná stabilita žiadateľa a partnerov ²	Vyplní sa v zmysle hárku Likvidita v rámci žiadosti o projekt	nestabilné subjekty	neurčitá stabilita prijímateľa	stabilný prijímateľ, nestabilní partneri	stabilný prijímateľ, partneri s neurčitou stabilitou	stabilné subjekty
11.	Hodnotenie efektívnosti rozpočtu	Hodnotiteľ zhodnotí jednotlivé položky rozpočtu, najmä významné položky (nad 5 000 EUR), pričom posudzuje, či položky sú nákladovo efektívne a či sú absolútne nevyhnutné k dosiahnutiu cieľa, výstupov a výsledkov projektu.	významné položky sú výrazne nadhodnotené alebo zbytočné	významné položky sú mierne nadhodnotené alebo zbytočné	rozpočet obsahuje menej významné položky, ktoré sú nadhodnotené	rozpočet obsahuje menej významné položky, ktoré sú zbytočné	rozpočet je efektívny
12.	Skúsenosti/prax (počet rokov) v poskytovaní sociálnych služieb	Je potrebné uviesť, ako dlho (počet rokov) inštitúcia zodpovedná za poskytovanie sociálnych služieb poskytuje sociálne služby	<1	1 - 2	3	4 - 6	>=7

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

13.	Zahŕňa projekt inovatívny prvok alebo prístup?		nie		áno		
14.	Cieľová skupina – zameranie na páchatel'ov	Poskytuje projekt možnosti ako hľadať pomoc pre osoby, ktorí si uvedomujú, že sú alebo by mohli byť páchatel'mi?	nie		áno		
15.	Zahŕňa projekt vzájomnú komunikáciu relevantných verejných inštitúcií a iných zapojených organizácií s cieľom riešiť problematiku rodovo podmieneného násilia páchaného na ženách v cieľovom regióne/mieste?	Napr. Diskusie za okrúhlym stolom za účelom hľadania možností na riešenie problematiky rodovo podmieneného násilia páchaného na ženách v cieľovom regióne/lokality...	nie			áno	
16.	Je projekt zameraný na podporu aktívneho zapojenia komunity do riešenia problematiky rodovo podmieneného násilia páchaného na ženách?		nie			áno	
18.	Spolupráca so školami	Sú do projektu zapojené základné, stredné a vysoké školy v náležitých aktivitách projektu	nie	Áno, ale nie atraktívnym spôsobom		áno	

Príloha č. 6 k výzve DGV02 Hodnotiace kritéria

		atraktívnym spôsobom?					
19.	Sú miestne a regionálne médiá zapojené do projektu?		nie			áno	
20.	Prispieva projekt pozitívne k minimálnej jednej z prierezových priorít?	Prierezové priority sú dobré spravovanie, hľadisko životného prostredia, ekonomická udržateľnosť, sociálna udržateľnosť, rodová rovnosť a dobrovoľníctvo.	nie		áno		

Maximálny počet bodov   **138**

SLUŽBY PRE DETI

Odborný personál

Personál, ktorý pracuje s deťmi, musí byť primerane vyškolený v psycho-sociálnej oblasti, a mal by tiež absolvovať špecializované tréningy. Deťom v ženskom dome môžu pomáhať detské psychologičky, sociálne pracovníčky a pedagogičky. Tento personál musí byť zaplatený v súlade s ich odbornými zručnosťami. Dobrovoľníci a dobrovoľníčky môžu týmto odborníkom a odborníčkam pomáhať, ale deťom treba v ženskom dome venovať rovnakú pozornosť ako ich matkám.

Okrem odborníčok, ktoré v ženskom dome pracujú s týranými ženami, potrebujete aj odborníčky pre prácu s deťmi. Musia to byť ľudia, ktorí sú schopní identifikovať potreby detí a jednať v ich záujme. Zastupujú potreby detí v ženskom dome a v celkovej práci personálu.

Požiadavky na personál :

- medzi personálom musia byť ľudia, ktorí budú na plný úväzok obhajovať práva detí, poskytovať služby pre deti alebo budovať zdroje v prostredí
- kvalifikácia v oblasti psychológie, sociálnej práce, pedagogiky
- personál pracujúci s deťmi musí byť starostlivo zaškolený v postupoch pri odhade nebezpečenstva, krízovej intervencie a technikami práce s deťmi
- znalosť dynamiky násillia, vývinu detí
- znalosť právnych aspektov ochrany detí

Na to, aby sa zlepšila situácia detí, je nevyhnutná spolupráca s inými odborníčkami v ženskom dome, najmä s tými, ktoré pracujú s matkami.

Odborníčky, pracujúce s deťmi, musia často spolupracovať s inými profesiami, napr. s políciou, prokurátormi, právnikmi a sudcami.

Počet zamestnankýň:

V ženskom dome sa odporúča zamestnávať aspoň dve pracovníčky na prácu s deťmi, aby:

- mohli plniť všetky vyššie uvedené úlohy profesionálne a v prospech dieťaťa
- sa podporovala výmena skúsenosti
- bola zabezpečená starostlivosť v prípade práceneschopnosti alebo neprítomnosti jednej z nich.

Služby pre deti počas pobytu v ženskom dome

Komplexné a vysoko kvalitné služby

Služby pre deti musia zahŕňať krízovú intervenciu, psychosociálnu, pedagogickú a terapeutickú prácu, ako aj prácu so skupinovú dynamikou.

Deti, ktoré boli buď svedkami násillia, alebo mu boli priamo vystavené, majú často nízku sebaúctu a v mnohých prípadoch majú pocity úzkosti a/alebo sú agresívne. U niektorých detí sa môže prejavíť sebapoškodzujúce správanie. Väčšina detí vykazuje znaky zníženej spôsobilosti a spomalený vývin. Tiež môžu mať narušené zručnosti v sociálnom kontakte. Veľmi často sú prítomné psychosomatické symptómy (poruchy spánku, bolesti brucha a hlavy, žalúdočná nevoľnosť, pomočovanie, poruchy príjmu potravy, atď.)

Pri práci s deťmi v ženskom dome v procese vyrovnávania sa s dôsledkami násillia treba brať do úvahy ich individualitu a jedinečnosť, a zároveň si uvedomovať skúsenosti a potreby, ktoré môžu mať všetky spoločné.

Potreby detí počas pobytu v ženskom dome môžu často vyžadovať krízovú intervenciu a neustálu emocionálnu podporu, lekársku starostlivosť, spoluprácu so školami, službami právnej ochrany detí, pomoc so štúdiom a pomoc matkám s rodičovskými zručnosťami.

Individuálna práca

Individuálna terapia dieťaťa poskytuje podporujúce prostredie a umožňuje mu budovať s dospelou osobou vzťah založený na dôvere, ktorý by mohol byť modelom pre budúce vzťahy.

Terapeutické stretnutia sú zamerané na pocity detí (strach, zmätok, osamelosť, pocity viny, hnev) a ich potreby. Poradenská pracovníčka pomáha deťom v procese prijímania ich skúsenosti s násilím a uvedomenia, že násilie zo strany dospelšej osoby nie je ich vinou. Dôležitou súčasťou tejto práce je budovanie sebaúcty dieťaťa.

Deti nie vždy potrebujú formálnu terapiu; niekedy sa chcú s dospelou osobou stretávať neformálne. Skutočnosť, že existuje niekto, kto rád trávi čas s deťmi, môže byť pre ne veľmi prospešnou a pozitívnou skúsenosťou.

Skupinová práca

Skupinová práca je všeobecne uznávaná ako účinná intervencia smerom k deťom a mladým ľuďom, ktorí zažili domáce násilie. V ženskom dome je možné zorganizovať formálne aj neformálne skupinové stretnutia. Vytvára sa tak podporujúce a prijímajúce prostredie, a pre deti je to príležitosť vzájomne sa podporovať a osvojiť si nové a účinné spôsoby interakcie a komunikovania svojich pocitov, myšlienok a potrieb.

Cieľom väčšiny skupín pre deti je pomôcť deťom zorientovať sa v skúsenosti, ktorú majú s násilím a v definovaní zodpovednosti za násilie; vyjadrovať pocity (vrátane hnevu); zlepšiť ich komunikačné a iné zručnosti; budovať ich sebaúctu, podpornú sociálnu sieť; vytvárať bezpečnostné plány a umožniť deťom, aby mali radosť z pozitívnej skúsenosti.

K dispozícii môžu byť aj vzdelávacie, informatívne a preventívne skupiny. Skupinové aktivity by mali zohľadňovať vek detí a ich vývinovú úroveň, a mali by reflektovať potreby detí z odlišného kultúrneho zázemia alebo s postihnutím.

Spoločná práca s matkami a deťmi

Služby pre deti v ženskom dome by sa mali venovať praktickej práci s deťmi; práca s matkami je však rovnako dôležitá, pretože môžu najlepšie podporovať potreby detí. V niektorých prípadoch môžete pracovať samostatne s matkami; tieto stretnutia môžu byť dohodnuté buď na žiadosť matky, alebo poradenskej pracovníčky. Cieľom je komunikovať o potrebách detí, ich obavách a problémoch, keď o to požiadajú deti, alebo ak to vyžaduje situácia (napr. násilné správanie v ženskom dome). Ďalším spôsobom práce s matkami je práca v skupinách (skupiny pre matky), kde majú pracovníčky, ktoré pracujú s deťmi, príležitosť hovoriť o tom, ako isté veci vnímajú deti z pohľadu ich veku, pričom sa musí rešpektovať dôvernosť informácií. Pokiaľ ide o metódy práce s matkami (podporujúce alebo konfrontujúce), úlohou pracovníčky pre deti je sprostredkovať a obhajovať potreby detí.

Terapia hrou

Terapia hrou je cennou metódou pri práci s deťmi, ktoré nie sú vývinovo alebo emocionálne schopné vyjadriť svoje pocity a skúsenosti slovami. Hra je pre deti prirodzeným prostriedkom komunikácie, ktoré používajú "na zvládanie hnevu a úzkosti spojených s násilím; vyjadrenie svojich pocitov v súvislosti s tým, čo sa stalo; a na prejavenie svojich znalostí a chápania vzťahov. Terapia hrou deťom umožňuje symbolicky prezentovať tie udalosti, ktoré v nich vzbudzujú strach a úzkosť, a posúva deti k vyriešeniu a integrácii negatívnych skúseností." (Urquiza & Winn, 1994, p. 59) Terapia hrou sa dá využiť v individuálnej aj skupinovej terapii.

Arteterapia/ Expresívne formy terapie

Arteterapia je dôležitým nástrojom komunikácie, posudzovania stavu dieťaťa a liečby. Dieťa používa umenie na vyjadrenie pocitov a emócií, ktoré nevie vyjadriť slovami.

Kreslenie, maľovanie, modelovanie, poézia, divadlo, hudba a rozprávanie príbehov môžu deťom pomôcť uvoľniť nakumulované napätie a úzkosti. Tieto metódy môžu byť prínosom pre individuálnu a skupinovú terapiu.

Rekreačné a vzdelávacie aktivity

Hry a rekreačné aktivity, ktoré nie sú v neformálnom prostredí zamerané na násilie, sú dobrou príležitosťou pre propagovanie rovesníckej podpory medzi deťmi. Patria sem športy, prechádzky, pohyb, tanec a iné aktivity.

Niektoré deti môžu potrebovať pomoc so štúdiom, aby si zlepšili schopnosti súvisiace so školskou dochádzkou.

Podpora počas súdnych konaní

Dieťaťu, ktoré potrebuje vypovedať na súde, veľmi pomôže, keď ho so súdnymi postupmi oboznámi odborník alebo odborníčka (psychologička, sociálna pracovníčka), ktorí tomu rozumejú a môžu dieťa na pojednávanie pripraviť.

Zdroj:

WAVE manuál „Cesta z násilia – Príručka na zakladanie a prevádzkovanie bezpečných ženských domov“

Koordinácia projektu: WAVE Co-ordination Office / Austrian Women's Shelter Network, Bacherplatz 10/4, A-1050Vienna, Austria

Ranking subjektov zaradených do evaluácie podľa MŠ RE

	Subjekt	Dosiahnuté skóre (max. 30)	% splnenie MŠ RE	Druh poskytovaných služieb, špecializácia a kapacita	kraj
1.	Fenestra ZZZ, Košice	29,5	98,33	Špecializované poradenské centrum, špecializovaná krízová linka	KSK
2.	ZZŽ MyMamy, Prešov	28	93,33	Špecializovaná poradňa pre NPŽ ZNB s utajenou adresou s kapacitou 11 miest, špecializovaná krízová linka pre NPŽ (nie nonstop).	PSK
3.	SCK Dotyk Beckov	27,5	91,67	Pobytové a poradenské služby pre ženy zažívajúce násilie (aj špecializácia na domáce násilie a obchodovanie s ľuďmi) kapacita 20 miest v ZNB, utajené bývanie 10 – 14 miest, špecializovaná krízová nonstop linka	TSK
4.	KOTVA, n.o. Trebišov	25,75	85,83	20 (ZNB)	KSK
5.	NÁRUČ – POMOC DEŤOM V KRÍZE	25,5	85,00	KS 1 miesto pre ženy s deťmi 21 miest pre deti, 2 poradenské špecializované centrá pre domáce násilie (primárne zamerané na deti s CAN, ale aj matky s deťmi – obe domáceho násilia)	ŽSK
6.	Žena v tiesni o.z. Martin	25	83,33	Špecializovaná krízová poradňa a krízová linka pre ženy zažívajúce násilie	ŽSK
7.	Krízové centrum SOS, Rimavská Sobota	24,75	82,50	25 (ZNB), 25 (útulok)	BBSK
8.	Aliancia žien Slovenska, o.z.; Bratislava	24,75	82,50	Špecializovaná poradňa, špecializovaná krízová linka	BSK
9.	SČK – Trebišov	24	80,00	18 (ZNB)	KSK
10.	Centrum Slniečko, Nitra	23,5	78,33	Špecializované poradenstvo pre obe domáceho násilia, špecializovaná linka pre deti, 19 miest pre ženy s deťmi v Bezpečnom dome (útulok) a v KS	NSK
11.	ÁNO PRE ŽIVOT n.o., Rajecské Teplice	23,5	78,33	ZNB 25 miest, základné soc. poradenstvo, nonstop krízová linka pre ľudí v ohrození, spojenie NPŽ s agendou ochrany života od počatia.	ŽSK
12.	Pomoc ohrozeným deťom, o.z., Bratislava	23	76,67	Poradenské služby, 6 miest s utajenou adresou, špecializovaná krízová linka	BSK
13.	OZ Pomoc rodine Michalovce	23	76,67	Špecializované sociálne poradenstvo pre ženy NPŽ	KSK
14.	Brána do života, Krízové centrum, o.z., Bratislava	22,5	75,00	ZNB – 19, útulok 5, KS 21	BSK
15.	Slovenský výbor pre UNICEF, o. z., BA	22,5	75,00	Špecializované poradenské a terénne služby zamerané primárne na deti	BSK
16.	Križovatky n. o. - Azylový dom Emauzy, Holíč	22,5	75,00	ZNB 41 miest	TTSK
17.	Maják nádeje n.o. Bratislava	21,75	72,50	26 (ZNB), 7 (útulok), 22 (KS)	BSK
18.	Jazmín n.o. Handlová	21,75	72,50	ZNB 18, útulok 27	TSK
19.	Poradňa PON – Pomoc obetiam násilia Trenčín	21,5	71,67	Špecializované poradenstvo pre obe trestných činov, vrátane domáceho násilia, obchodovania s ľuďmi	TSK
20.	Štíbor – Mestské centrum sociálnych služieb, n.o., Skalica – Útulok Cesta a Nocľaháreň	21,5	71,67	Útulok Cesta 45 miest	TTSK
21.	Otvorená náruč, n. o., Piešťany	21	70,00	Špecializovaná poradenská činnosť pre obe domáceho násilia bez rozdielu veku a pohlavia	TTSK
22.	OZ Za dôstojný život, Lučenec	20,75	69,17	40 (ZNB a útulok, od roku 2013)	BBSK

Príloha č. 6b k výzve DGV02 Ranking subjektov zaradených do evaluácie podľa MŠ RE

23.	Krízové stredisko AMORET, Lučenec	20,5	68,33	13 (ZNB) 22 (KS)	BBSK
24.	DSS Dolný Kubín,	20,25	67,50	ZNB 32 miest	ŽSK
25.	Stredisko krízovej intervencie, Adlerova ul., Košice	20	66,67	73 miest ZNB	KSK
26.	INŠTITÚT KRISTA VELKŇAZA, Žakovce/Kežmarok	20	66,67	Pobytové služby v ZNB a útulku pre ženy	PSK
27.	Orchidea no. Prievidza	19,5	65,00	Pobytové a poradenské služby pre ženy NPŽ s deťmi ; KS 38 miest, ZNB 38 miest.	TSK
28.	Z.Z. Rodina – Azylový dom Tamara, Trnava	19,5	65,00	ZNB 2, útulok 10	TTSK
29.	Azylový dom Betánia, Malacky	19	63,33	21 žien a detí v ZNB	BSK
30.	Domov Dúha o. z., Bratislava	18,5	61,67	24 lôžok v KS	BSK
31.	Návrat OZ, Prešov/Bardejov	18,5	61,67	Nízkoprahové denné centrum + terénne služby	PSK
32.	Čakanka KC, Považská Bystrica	18,5	61,67	ZNB 20 miest, špecializovaná krízová linka nonstop	TSK
33.	Centrum sociálnych služieb Krupina	16,75	55,83	5 (ZNB, aj s deťmi)	BBSK
34.	PPCP . Psych. – právne centrum pomoci o.z. Bošany	15,75	55,83	Základné poradenstvo	TSK
35.	Kľúč, n.o. Bratislava;	15,5	51,67	Špecializované sociálne poradenstvo pre jednotlivcov a rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii	BSK
36.	Slovenské centrum pomoci, Čierne	15	50,00	Poradenská činnosť, dištančné a terénne poradenstvo	ŽSK
37.	Dom SV. Alžbety n.o., Banská Bystrica	14,75	49,17	23 (ZNB s deťmi aj bez detí), 6 (KS)	BBSK
38.	Familiaris o.z.: Svit	13,75	45,83	Špecializované poradenské služby pre marginalizované skupiny (aj práca s násilníkmi)	PSK
39.	Útulok a ZNB vo Svite, Centrum sociálnych služieb Batizovce	13,75	45,83	Útulok (20) a ZNB 15 miest)	PSK
40.	Stredisko sociálnych služieb Petržalka, Bratislava	13,5	45,00	17 (ZNB)	BSK
41.	OZ DOBROTA SV. ALŽBETY, JOZEFÍNUM ZNB pre ženy, Dolná Krupá	13,5	45,00	20 ZNB (iba ženy s deťmi)	TTSK
42.	Dom Charitas sv. Kláry , Lip. Mikuláš	13,5	45,00	Pobytové služby pre dievčatá od 15 – 25 rokov s výchovnými problémami, 12 klientok v KS a nocľahárni.	ŽSK
43.	Dom charity sv. Gianny, Diecézna charita	13,5	45,00	ZNB 5 miest	ŽSK
44.	Centrum sociálnych služieb Slnecný dom, KS, Prešov	12,75	42,50	KS pre deti s kapacitou 10 pobytových miest	PSK
45.	Lumen, Sečovce	12,5	41,67	12 miest (ZNB)	KSK
46.	OÁZA, Útulok mesta Partizánske	12,5	41,67	ZNB 8 miest, útulok 12 miest	TSK
47.	ZNB Kotva- Banská bystrica	11,5	38,33	28 (ZNB – s deťmi, bez detí, ženy aj muži)	BBSK
48.	Miesto pod Slnkom Košice	10,5	35,00	Poradenské služby	KSK
49.	Nádej- útulok mesta Zvolen	10,25	34,17	22 (útulok, ženy bez detí)	BBSK
50.	Náruč – ZNB, Brezno	9,75	32,50	12 (ZNB), 22 (útulok)	BBSK
51.	DD a DDS Klenovec	9,5	31,67	16 miest (útulok , bez detí)	BBSK

Príloha č. 6b k výzve DGV02 Ranking subjektov zaradených do evaluácie podľa MŠ RE

52.	Dorka, n.0. Košice	6	20,00	ZNB 45 miest	KSK
-----	--------------------	---	-------	--------------	-----

Poznámka: zvýraznené subjekty dosiahli 75- percentnú hranicu splnenia MŠ RE.

Zdroj: Monitoring sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti z hľadiska Európskych štandardov, Inštitút pre výskum práce a rodiny, Mgr. Barbora Holubová, Mgr. Jarmila Filadelfiová, PhD. 2012